

Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2019:32) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit

Detta dokument har sammanställts i informationssyfte. Kontrollera därför alltid texten mot den tryckta versionen. Denna version innehåller ändringar t.o.m. HSLF-FS 2021:66. För uppgift om ikraftträdande- och inaktuella övergångsbestämmelser och samtliga fotnoter; se respektive föreskrift.

Innehållsförteckning

1 kap. Tillämpningsområde, definitioner m.m.	4
2 kap. Behörighet att förordna läkemedel och teknisk sprit	5
Läkare.....	5
Veterinär.....	6
Tandläkare.....	6
Tandhygienist.....	6
Barnmorska	7
Optiker	7
Sjuksköterska	7
Vad som måste förordnas för att få lämnas ut från öppenvårdsapotek.....	7
3 kap. Utlämnande av läkemedel från förskrivare	7
Jourdos	7
Annat utlämnande av läkemedel	8
Information vid utlämnande av läkemedel	8
4 kap. Receptformat.....	8
Överföring av receptuppgifter på annat sätt	9
Förskrivning via telefon.....	9
Överföring av recept via telefax	10
5 kap. Utfärdande av recept.....	10
Receptuppgifter	10
Förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till människa	10
Uppgifter på recept som ska expedieras i annat EES-land	11
Förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till djur	11
Förskrivning av särskilda läkemedel	12
Särskilda upplysningar till expedierande öppenvårdsapotek	12
Begränsningar vid iterering av recept.....	13
Recepts giltighetstid	13
Utökad skyldighet att lämna information vid vissa förskrivningar	13
Ändring av recept	13

6 kap. Rekvisition.....	14
Rekvisition via telefon	14
Rekvisition överförd via telefax	14
Utfärdande av rekvisition	14
Särskilda bestämmelser för rekvisition utfärdad av annan än förskrivare	14
7 kap. Mottagande av recept och rekvisition på öppenvårdsapotek	15
Elektroniskt recept.....	15
Recept via telefon.....	15
Recept via telefax	15
Byte av receptformat	15
Rekvisition via telefon och telefax	16
8 kap. Expediering av recept och rekvisition på öppenvårdsapotek	16
Kontroll och bedömning av ett förordnande.....	17
Kontroll av behörighet.....	17
Kontroll av expedieringsintervall, itererade recept och delexpediering	17
Kontroll av lämplighet m.m.....	18
Expedieringshinder m.m.	18
Rättelse, ändringar m.m. av ett förordnande	18
Utbyte av läkemedel enligt lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.	19
Uppgifter som ska påföras läkemedelsförpackning.....	19
Kontroll och bedömning av läkemedel som ska lämnas ut	20
Brytande av läkemedelsförpackning.....	20
Bruksfärdigt skick	20
Beredning av läkemedel inför utlämnande	21
Helhetskontroll	21
Andra åtgärder inför utlämnande	21
Kontroll av att utlämnande sker till rätt person	21
Uppgifter som ska påföras recept och hantering av recept	21
Åtgärder inför utlämnande mot recept utfärdat i annat EES-land	22
Särskilda åtgärder inför utlämnande mot rekvisition.....	22
Utlämnande mot rekvisition utfärdad av annan än behörig förskrivare.....	22
Verifikation	23
9 kap. Receptfria läkemedel som inte förordnats.....	23
10 kap. Övrigt.....	24
Specifikationerna för receptblanketter	24
Dispens.....	24
Bilaga 1.....	26

Bilaga 2.....	30
Bilaga 3.....	32
Bilaga 4.....	33
Bilaga 4 a.....	34
Bilaga 5.....	45
Bilaga 6.....	47
Bilaga 7.....	49
Bilaga 8.....	50
Bilaga 9.....	51
Bilaga 10.....	53
Bilaga 11.....	54

1 kap. Tillämpningsområde, definitioner m.m.

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas vid förordnande och utlämnande från förskrivare och vid utlämnande från öppenvårdsapotek av:

1. läkemedel som omfattas av 2 kap. 1 § lagen (2009:366) om handel med läkemedel,
2. andra läkemedel när de förordnas samt
3. teknisk sprit när den förordnas.

Föreskrifterna ska inte tillämpas vid förordnande eller utlämnande av läkemedel och teknisk sprit som ska användas på sjukhus.

2 § Vad som föreskrivs om narkotiska läkemedel i följande bestämmelser i dessa föreskrifter ska inte tillämpas för narkotiska läkemedel som omfattas av bilagan till Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2011:9) om kontroll av narkotika:

- 4 kap. 6 §, om telefonförskrivning,
- 6 kap. 2 §, om rekvisition via telefon,
- 6 kap. 5 § andra stycket, om rekvisition,
- 10 kap. 1 §, om arkivering.

3 § Vad som föreskrivs om läkemedel gäller också varor och varugrupper som avses i 18 kap. 2 § läkemedelslagen (2015:315).

Vad som föreskrivs om särskilda läkemedel i dessa föreskrifter ska tillämpas på läkemedel som omfattas av bilaga 8.

4 § I lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. och förordningen (2002:687) om läkemedelsförmåner m.m. finns bestämmelser om bland annat förskrivning och utlämnande av läkemedel som ingår i läkemedelsförmånerna samt utbyte av läkemedel.

5 § I Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2018:25) om licens finns ytterligare bestämmelser om förordnande och utlämnande av licensläkemedel.

6 § I Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2012:8) om sjukhusens läkemedelsförsörjning finns bestämmelser om hantering av läkemedel genom sjukhusapotek.

7 § De termer och begrepp som används i läkemedelslagen (2015:315) och lagen (2009:366) om handel med läkemedel har samma betydelse i dessa föreskrifter.

I dessa föreskrifter används dessutom följande termer och begrepp med nedan angiven betydelse.

Bruksfärdigt läkemedel: läkemedel som är färdigt för användning.

Delexpediering: expediering av en del av den förordnade mängden läkemedel eller teknisk sprit.

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Elektroniskt recept: ett recept i elektronisk form som tillkommit antingen genom elektronisk förskrivning eller genom att uppgifter från en receptblankett har förts över till ett elektroniskt format.

Expediering: den process som börjar med att läkemedel eller teknisk sprit efterfrågas utifrån ett förordnande och avslutas med att ett läkemedel eller teknisk sprit blir utlämnat. Processen omfattar alla de uppgifter, inklusive kontroller och bedömningar, som ska utföras på ett öppenvårdsapotek i syfte att rätt läkemedel eller teknisk sprit ska kunna lämnas ut till rätt person.

Expedieringsintervall: den tid som förskrivaren anger ska ha passerat innan ett itererat recept får expedieras på nytt.

Förordna: utfärda recept eller rekvisition avseende läkemedel eller teknisk sprit.

Förordnande: recept eller rekvisition.

Förskriva: att utfärda recept.

Förskrivare: den som är behörig att förordna läkemedel eller teknisk sprit, med undantag för den som får rekvirera läkemedel enligt 6 kap. 7 §.

Gängse benämning: det internationella generiska namnet på en aktiv substans som rekommenderas av Världshälsoorganisationen eller, om sådant inte finns, den vanligtvis använda benämningen.

Helhetskontroll: kontroll i slutskedet av en expediering som ska säkerställa att det läkemedel eller den tekniska sprit som ska utlämnas motsvarar det som förordnats samt att alla övriga uppgifter som ska ingå i en expediering, fram till utlämnandet, har utförts på rätt sätt.

Itererat recept: ett recept som är giltigt för flera expedieringar.

Jourdos: läkemedel som vid behandlingstillfället lämnas ut i mindre antal doser för att täcka patientens eller djurets behov till dess läkemedlet kan expedieras från öppenvårdsapotek.

Narkotiskt läkemedel: läkemedel som innehåller narkotika enligt Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2011:10) om förteckningar över narkotika.

Originalförpackning: den läkemedelsförpackning som förpackats av tillverkaren eller innehavaren av godkännandet för försäljning av läkemedlet.

Recept: underlag för expediering av läkemedel eller teknisk sprit till enskild användare eller djur.

Rekvisition: beställning av läkemedel eller teknisk sprit från öppenvårdsapotek.

Signum: personlig signatur som anges för hand eller i elektronisk form.

Startförpackning: den minsta förpackning som godkänts för visst läkemedel och som avser högst en månads förbrukning. Med startförpackning avses inte insättningsförpackning eller titreringsförpackning.

Teknisk sprit: sådan vara som avses i 1 kap. 4 § alkohollagen (2010:1622).

Unik identitetsbeteckning: sådan säkerhetsdetalj som avses i artikel 3 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/161 av den 2 oktober 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG genom fastställande av närmare bestämmelser om de säkerhetsdetaljer som anges på förpackningar för humanläkemedel.

2 kap. Behörighet att förordna läkemedel och teknisk sprit

Läkare

1 § Läkare som har legitimation eller den som har särskilt förordnande att utöva yrket är behörig att förordna läkemedel för behandling av människa.

Den som avses i första stycket får även förordna teknisk sprit. Om avsikten med förordnandet är behandling får behandlingen endast avse människa.

För den som inte har legitimation gäller behörigheten endast läkemedel och teknisk sprit som omfattas av det särskilda förordnandet.

2 § Särskilda bestämmelser om behörighet för läkare att förordna vissa läkemedel finns i Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2017:74) om begränsningar av förordnande och utlämnande av vissa läkemedel.

Veterinär

3 § Veterinär som har legitimation eller den som har annan behörighet att utöva yrket är behörig att förordna läkemedel för behandling av djur.

Den som avses i första stycket får även förordna teknisk sprit. Om avsikten med förordnandet är behandling får behandlingen endast avse djur.

För den som inte har legitimation gäller rätten att förordna endast läkemedel och teknisk sprit som omfattas av den erhållna behörigheten att utöva veterinäryrket.

Tandläkare

4 § Tandläkare som har legitimation eller den som har särskilt förordnande att utöva yrket är behörig att förordna läkemedel för behandling av människa enligt vad som anges i 5–7 §§.

Den som avses i första stycket får även förordna teknisk sprit. Om avsikten med förordnandet är behandling får behandlingen endast avse människa.

För den som inte har legitimation gäller behörigheten endast läkemedel och teknisk sprit som omfattas av det särskilda förordnandet.

5 § Tandläkare får förskriva följande receptbelagda läkemedel till människa:

1. Läkemedel som ska appliceras lokalt i munhålan och på angränsande vävnader.
2. Läkemedel för behandling och förebyggande behandling av sjukdomar i eller på tänderna eller på angränsande vävnader.

Föreskrivningsrätten enligt första stycket omfattar de läkemedel som framgår av bilaga 1 till dessa föreskrifter.

Tandläkare får förskriva receptfria läkemedel till människa på odontologiska indikationer.

6 § Utöver vad som anges i 5 § får tandläkare med specialistkompetens i oral kirurgi (käkkirurgi) förskriva läkemedel till människa i den omfattning som krävs för diagnostik och behandling av sjukdomar, skador och defekter i käke och munhåla samt omgivande vävnader.

7 § Tandläkare får till sin praktik rekvirera läkemedel i den omfattning som behövs för den odontologiska yrkesutövningen med den begränsning för opioidanalgetika som anges i bilaga 1 till dessa föreskrifter.

Tandhygienist

8 § Tandhygienist som har legitimation för att utöva yrket är behörig att förordna läkemedel på odontologiska indikationer för behandling av människa enligt bilaga 2 till dessa föreskrifter.

Lokalanestetika och denaturerad teknisk sprit får endast rekvireras till egen praktik. Denaturerad teknisk sprit kan rekvireras förutom för utvärtes bruk även för desinfektion av instrument eller för laboratorieändamål i förskrivarens yrkesutövning.

Barnmorska

9 § Barnmorska som uppfyller av Socialstyrelsen fastställda krav på utbildning och övriga villkor är behörig att förordna vissa läkemedel till människa. Behörigheten är begränsad till de läkemedel som framgår av bilaga 3 till dessa föreskrifter.

Optiker

10 § Optiker som uppfyller av Socialstyrelsen fastställda krav på utbildning och övriga villkor är behörig att rekvirera läkemedel för människa enligt bilaga 4 till dessa föreskrifter.

Sjuksköterska

11 § Sjuksköterska som uppfyller av Socialstyrelsen fastställda krav på utbildning och övriga villkor är behörig att förskriva vissa läkemedel enligt bilaga 4 a till dessa föreskrifter. Behörigheten avser godkända läkemedel om inte annat anges. (HSLF-FS 2020:75)

Vad som måste förordnas för att få lämnas ut från öppenvårdsapotek

12 § Följande läkemedel måste förordnas för att få lämnas ut från öppenvårdsapotek:

1. Receptbelagt läkemedel.
 2. Läkemedel som omfattas av en licens enligt Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2018:25) om licens.
 3. Extemporeläkemedel enligt Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2018:26) om lagerberedningar med undantag för extemporeläkemedel för utvärtes bruk som endast innehåller sådana aktiva beståndsdelar som inte står i strid med artikel 14 och 15 samt bilagorna II–VI i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 om kosmetiska produkter.
 4. Lagerberedning enligt HSLF-FS 2018:26 med undantag för sådan lagerberedning som erhållit rikslicens som receptfritt läkemedel.
- Enligt 13 kap. 2 § läkemedelslagen (2015:315) får teknisk sprit lämnas ut, förutom till annat apotek, endast mot förordnande.

3 kap. Utlämnande av läkemedel från förskrivare

Jourdos

1 § Förskrivare får endast lämna ut jourdos av sådana läkemedel som omfattas av rätten att förordna läkemedel.

Tandläkare och tandhygienist får även, som profylax mot karies, lämna ut godkända läkemedel som innehåller natriumfluorid i läkemedelsformerna tablett, tuggummi eller sugtablett.

Utlämnande av läkemedel enligt första och andra stycket får enbart ske i samband med behandling. Enligt 7 § Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 1995:25) om utlämnande av läkemedelsprover och 15 § Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2009:6) om marknadsföring av humanläkemedel får läkemedelsprov inte användas vid behandling av djur eller människa. Läkemedelsprov får därför inte lämnas ut.

2 § Läkemedel för behandling av djur får vid ett behandlingstillfälle lämnas ut för en begränsad behandlingsperiod om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen samt till djurägarens möjlighet att erhålla läkemedlet från öppenvårdsapotek.

Annat utlämnande av läkemedel

3 § Vid behandling av sjukdom som anges i bilaga 1 till smittskyddslagen (2004:168) får läkare lämna ut den mängd antibiotika som behövs för behandlingen. I inledningen av en sådan behandling får läkare även lämna ut andra läkemedel än antibiotika i en mängd som behövs för att påbörja behandlingen.

Vid en pandemi får den mängd läkemedel som behövs för hela behandlingen lämnas ut.

4 § Förskrivare får till patient som genom missbruk eller beroende löper risk att överdosera opioidpreparat lämna ut läkemedel som innehåller naloxon och som enligt sitt godkännande kan administreras av annan än hälso- och sjukvårdspersonal. Ett sådant utlämnande förutsätter att förskrivaren har behörighet att förordna läkemedlet och att patienten kan erbjudas behandling mot missbruk eller beroende.

Vid utlämnandet ska förskrivaren säkerställa att nödvändig utbildning avseende åtgärder som behöver vidtas vid en överdos, inkluderande administrering av läkemedlet, har genomförts.

Information vid utlämnande av läkemedel

5 § Förskrivaren ska vid utlämnande av läkemedel lämna de anvisningar som är nödvändiga för att patienten respektive djurägaren ska kunna använda läkemedlet på rätt sätt. För läkemedel som kan påverka reaktionsförmågan och därmed förmågan att uppträda som trafikant eller utföra riskfyllt eller precisionskrävande arbete ska förskrivaren särskilt upplysa patienten om detta.

4 kap. Receptformat

/Träder i kraft 2022-05-10/ (HSLF-FS 2021:65)

1 § Utfärdande av recept till människa ska göras elektroniskt.

Utfärdande av recept till människa får dock göras på receptblankett i följande undantagsfall:

1. Det föreligger teknisk störning vid förskrivningstillfället som omöjliggör elektronisk förskrivning.
2. Receptet avser läkemedel för behandling av människa som är avsett att hämtas ut från ett apotek eller motsvarande i annat EES-land.
3. Patienten har särskilda skyddsbehov som förskrivaren bedömer tillgodoses på ett bättre sätt vid förskrivning på receptblankett än vid elektronisk förskrivning.
4. Det föreligger något annat särskilt skäl.

Bestämmelser om förskrivning till patient med dosdispenserade läkemedel finns i 3 §.

2 § Vid elektronisk förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till människa ska de uppgifter som anges i 5 kap. 2 § överföras till E-hälsomyndigheten.

Vid elektronisk förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till djur ska de uppgifter som anges i 5 kap. 5 § överföras till E-hälsomyndigheten.

Vid överföring enligt första och andra stycket ska det säkerställas att uppgifterna överförs på ett säkert och korrekt sätt och på det sätt som E-hälsomyndigheten anvisar.

3 § Recept till patient med dosdispenserade läkemedel ska utfärdas i elektroniskt systemstöd avsett för detta. Om förskrivning i sådant särskilt systemstöd inte är möjlig ska förskrivningen

göras på annat tillämpligt sätt i enlighet med vad som i övrigt anges i dessa föreskrifter. Det ska framgå av receptet om läkemedlet ska dosdispenseras.

4 § Vid förskrivning på receptblankett ska följande blanketter användas:

1. *Recept* enligt bilaga 5 används vid förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till människa. Denna blankett används även vid förskrivning av läkemedel som är avsett att hämtas ut i annat EES-land.

2. *Recept för djur* enligt bilaga 9 används vid förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till djur.

Överföring av receptuppgifter på annat sätt

Förskrivning via telefon

/Upphör att gälla 2022-05-10/ (HSLF-FS 2021:66)

5 § Förskrivning kan undantagsvis i brådskande fall göras via telefon.

Förskrivaren ska lämna de uppgifter som anges i 5 kap. 2 § vid förskrivning till människa respektive i 5 kap. 5 § vid förskrivning till djur. Om läkemedlet ska dosdispenseras ska även det anges. Förskrivaren ska diktera receptet så klart och tydligt att den farmaceut som tar emot receptet på öppenvårdsapoteket utan svårighet kan motta uppgifterna och anteckna dessa. Av 7 kap. 2 § 3 framgår att farmaceuten ska upprepa de uppgifter som förskrivaren lämnar och att förskrivaren ska bekräfta att uppgifterna är rätt uppfattade.

Enligt 7 kap. 2 § får telefonrecept endast expedieras av det öppenvårdsapotek som mottagit receptet.

/Träder i kraft 2022-05-10/ (HSLF-FS 2021:66)

5 § Förskrivning kan undantagsvis i brådskande fall göras via telefon. Vid förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till människa krävs dessutom att något av de undantag som framgår av 1 § andra stycket föreligger. *(HSLF-FS 2020:35)*

Förskrivaren ska lämna de uppgifter som anges i 5 kap. 2 § vid förskrivning till människa respektive i 5 kap. 5 § vid förskrivning till djur. Om läkemedlet ska dosdispenseras ska även det anges. Förskrivaren ska diktera receptet så klart och tydligt att den farmaceut som tar emot receptet på öppenvårdsapoteket utan svårighet kan motta uppgifterna och anteckna dessa. Av 7 kap. 2 § 3 framgår att farmaceuten ska upprepa de uppgifter som förskrivaren lämnar och att förskrivaren ska bekräfta att uppgifterna är rätt uppfattade.

Enligt 7 kap. 2 § får telefonrecept endast expedieras av det öppenvårdsapotek som mottagit receptet.

6 § Vid förskrivning via telefon får vid varje tillfälle följande mängder narkotiska läkemedel förskrivas:

1. Narkotika i förteckning II och III i Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2011:10) om förteckningar över narkotika; fem avdelade doser i form av pulver, tabletter, kapslar, rektioler, depåplåster eller suppositorier.

2. Narkotika i förteckning IV och V i LVFS 2011:10; minsta förpackning, dock högst 30 avdelade doser.

Narkotika i förteckning I i LVFS 2011:10 får inte förskrivas via telefon.

Överföring av recept via telefax

7 § Endast recept avseende läkemedel och teknisk sprit för behandling av djur får överföras via telefax. Receptblanketten enligt bilaga 9 ska användas vid telefaxöverföring och receptblanketten ska märkas med ordet ”Telefax” eller ”Fax” och namnet på det mottagande öppenvårdsapoteket. Originalhandlingen märkt ”Telefax” eller ”Fax” får inte användas som recept.

8 § Överföring av recept via telefax enligt 7 § får endast göras om det finns en skriftlig överenskommelse mellan veterinären eller ansvarig för veterinärmedicinsk verksamhet och berörda öppenvårdsapoteck. Överenskommelsen ska omfatta krav på en säker och korrekt överföring av uppgifter från förskrivaren till öppenvårdsapoteket. Uppfylls inte dessa krav får receptet inte expedieras.

Undantagsvis i ett brådskande fall kan en muntlig överenskommelse mellan en veterinär och ett öppenvårdsapoteck ersätta en skriftlig överenskommelse.

5 kap. Utfärdande av recept

Receptuppgifter

1 § Vid förskrivning ska förskrivaren ange samtliga uppgifter så tydligt att risk för feltolkning undviks. Svenska uttryck för sjukdomar och symptom ska användas där så är möjligt. Förkortningar ska undvikas. Anvisningar beträffande dosering, användning och behandlingsändamål ska anges så att patienten respektive djurägaren kan använda läkemedlet eller den tekniska spriten på rätt sätt.

Vid förskrivning på receptblankett får blyerts eller annan lättutplånlig skrift inte användas. Stämpel eller motsvarande får inte användas för påförande av läkemedelsuppgifter.

Förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till människa

2 § Vid förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till människa ska receptuppgifter enligt 1, 2, 3, 7, 9, 15 och 17 alltid anges. Övriga receptuppgifter ska anges i förekommande fall.

1. Patientens namn och personnummer. Om patientens personnummer inte kan anges ska istället samordningsnummer eller födelsedatum anges.

2. Om patienten är en förmånsberättigad person eller inte enligt lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.

3. Läkemedelsnamn, läkemedelsform och styrka samt mängd eller behandlingstid. Vid förskrivning av särskilda läkemedel ska mängd alltid anges.

4. Om läkemedlet inte får bytas ut.

5. Om förutsättningarna för förmån enligt lagen om läkemedelsförmåner m.m. är uppfyllda eller inte när läkemedel med förmånsbegränsning förskrivas.

6. Om läkemedlet ska lämnas ut kostnadsfritt till patienten enligt smittskyddslagen (2004:168).

7. Dosering, användning och behandlingsändamål. Om doseringen är ”vid behov” ska maximal dygnsdosering anges.

8. Om förskriven dosering av läkemedlet är högre än rekommenderad dos för aktuellt ändamål ska detta markeras med ordet ”obs”.

9. Hur många gånger ett recept får expedieras.

10. Om en startförpackning ska lämnas ut.

11. Expedieringsintervall, och hur långt intervallet ska vara.

12. Om det första uttaget måste göras före ett visst datum.

13. Receptets giltighetstid, om giltighetstiden ska vara kortare än ett år.
14. Särskilda upplysningar av vikt för expedierande öppenvårdsapotek.
15. Förskrivarens namn, förskrivarkod och yrke samt adress och telefon till arbetsplats.
16. Förskrivarens arbetsplatskod, om receptet ska kunna expedieras inom läkemedelsförmånerna.
17. Datum då förskrivningen görs.

3 § Vid förskrivning på receptblankett enligt bilaga 5 gäller utöver vad som framgår av 2 § även följande.

1. Styrka samt mängd eller behandlingstid ska anges med både siffror och bokstäver.
2. Hur många gånger receptet får expedieras ska anges med bokstäver.
3. Eventuellt expedieringsintervall ska anges med bokstäver.
4. Förskrivaren ska signera receptblanketten.

Förskrivarkod och arbetsplatskod ska anges med siffror eller bokstäver samt i en för öppenvårdsapoteket maskinläsbar form. I de fall koderna omöjligen kan påföras i maskinläsbarform kan de undantagsvis anges med enbart siffror och bokstäver.

Receptblankett får endast förtryckas med uppgift om förskrivarens namn, förskrivarkod, yrke samt adress, telefon och arbetsplatskod till dennes arbetsplats.

Uppgifter på recept som ska expedieras i annat EES-land

4 § Vid förskrivning av läkemedel för behandling av människa som är avsett att hämtas ut i annat EES-land ska följande uppgifter framgå av receptet:

1. istället för läkemedelsnamn, gängse benämning för läkemedlet som förskrivs,
2. adress till förskrivarens arbetsplats inklusive land, kontaktuppgifter till förskrivaren såsom e-postadress och telefon- eller faxnummer med utlandsprefix och landsnummer, samt
3. övriga uppgifter enligt 2 §. Patientens namn ska anges med för- och efternamn. Födelsedatum ska anges.

Om förskrivaren av medicinska skäl gör bedömningen att det förskrivna läkemedlet inte får bytas ut mot annat läkemedel ska läkemedelsnamn anges istället för gängse benämning. Detta ska motiveras kortfattat på receptblanketten. För biologiska läkemedel, såsom de definieras i punkt 3.2.1.1 b i bilaga I, del I, i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel, ska alltid läkemedelsnamn anges istället för gängse benämning. Någon motivering ska inte anges i dessa fall.

Förskrivning av läkemedel för behandling av människa som är avsett att hämtas ut i annat EES-land får inte avse särskilda läkemedel.

Förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till djur

5 § Vid förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till djur ska alltid receptuppgifter enligt 1–4, 6, 12 och 13 anges. Övriga receptuppgifter ska anges i förekommande fall.

1. Djurägarens namn och adress. Om receptet avser särskilda läkemedel ska även djurägarens personnummer eller födelsedatum anges.
2. Djurslag och djurets identitet.
3. Läkemedelsnamn, läkemedelsform och styrka samt mängd eller behandlingstid. Vid förskrivning av särskilda läkemedel ska mängd alltid anges.
4. Dosering, användning och behandlingsändamål.
5. Om förskriven dosering av läkemedlet är högre än rekommenderad dos för aktuellt ändamål ska detta markeras med ordet ”obs”.

6. Hur många gånger ett recept får expedieras.
7. Expedieringsintervall, och hur långt intervallet ska vara.
8. Vid förskrivning till livsmedelsproducerande djurslag ska uppgift om karenstid för slakt, mjölk, ägg och honung lämnas. Även karenstid som är noll dygn ska anges.
9. Om det första uttaget måste göras före ett visst datum.
10. Receptets giltighetstid, om giltighetstiden ska vara kortare än ett år.
11. Särskilda upplysningar av vikt för expedierande öppenvårdsapotek.
12. Veterinärens namn, yrke samt adress och telefon till arbetsplats.
13. Datum då förskrivningen görs.

6 § Vid förskrivning på receptblankett enligt bilaga 9 gäller utöver vad som framgår av 5 § även följande.

1. Vid förskrivning av särskilda läkemedel ska styrka och mängd anges med både siffror och bokstäver.
2. Hur många gånger receptet får expedieras ska anges med bokstäver.
3. Eventuellt expedieringsintervall ska anges med bokstäver.
4. Veterinären ska signera receptblanketten.
5. Utrymme på receptblankett för djur för ytterligare läkemedel som inte används ska spärras genom överstrykning eller motsvarande.

Receptblankett får förtryckas med uppgift om veterinärens namn, yrke samt adress och telefon till dennes arbetsplats.

Receptblankett får även förtryckas med uppgift om godkänt läkemedel eller lagerberedning för vilken rikslicens beviljats. Annat läkemedel utöver det förtryckta får förskrivas om utrymme finns avsatt och under förutsättning att den förtryckta delen inte har strukits över. Förtryckt fast dosering är tillåten.

Förtryckta alternativ, vad gäller styrkor, läkemedelsformer och doseringar får inte användas.

7 § Recept för djur avseende läkemedel för inblandning i foder får avse högst den mängd som ska förbrukas under tre månader.

Förskrivning av särskilda läkemedel

8 § Enligt 6 § lagen (1992:860) om kontroll av narkotika ska förordnande av narkotiska läkemedel ske med största försiktighet. Detta gäller även vid förskrivning av övriga särskilda läkemedel.

9 § Vid förskrivning av särskilda läkemedel får förskrivaren inte ange att en startförpackning ska lämnas ut.

Särskilda upplysningar till expedierande öppenvårdsapotek

10 § Förskrivaren kan ange särskilda upplysningar till det expedierande öppenvårdsapoteket på receptet i följande fall:

1. Om receptet endast får expedieras av ett visst öppenvårdsapotek.
2. Om patienten själv inte får hämta ut läkemedlet från öppenvårdsapotek ska förskrivaren ange vem läkemedlet istället får lämnas ut till. Om det finns skäl för andra begränsningar eller särskilda instruktioner avseende vem läkemedlet får lämnas ut till ska förskrivaren ange dessa begränsningar eller instruktioner på receptet.

3. Om en receptblankett ska förvaras på öppenvårdsapotek ska detta anges av förskrivaren på receptblanketten. En sådan notering behöver inte göras på itererat recept avseende särskilda läkemedel eftersom ett sådant recept enligt 8 kap. 35 § inte får återlämnas till patienten eller lämnas ut från öppenvårdsapoteket.

4. Andra upplysningar eller anvisningar som öppenvårdsapoteket särskilt behöver beakta vid expedieringen.

Begränsningar vid iterering av recept

11 § Följande begränsningar gäller vid iterering av recept:

1. Recept avseende teknisk sprit får inte itereras.
2. Tandläkare får endast iterera recept avseende receptbelagda läkemedel som ska appliceras lokalt i munhålan och på angränsande vävnader samt recept avseende receptfria läkemedel till människa på odontologiska indikationer. Tandläkare med specialistkompetens i oral kirurgi (käkkirurgi) får dock även iterera recept som förskrivs enligt 2 kap. 6 §.
3. Recept för djur avseende läkemedel med östrogen, androgen eller gestagen verkan får inte itereras.

4. Recept för djur avseende läkemedel för inblandning i foder får inte itereras.

Itererade recept i pappersformat avseende särskilda läkemedel får enligt 8 kap. 10 § endast expedieras flera gånger om receptblanketten förvaras på det öppenvårdsapotek som utfört den första expedieringen eller gjort en delexpediering.

Recepts giltighetstid

12 § Ett recept gäller under ett år från den dag det utfärdas om inte förskrivaren anger kortare giltighetstid.

Förskrivaren får även ange att första expedieringen av ett itererat recept måste göras före ett visst datum.

Utöver vad som anges i första och andra stycket gäller följande:

1. Telefonrecept gäller för ett utlämnande inom två veckor från den dag receptet utfärdas om inte förskrivaren anger kortare giltighetstid.
2. Telefaxrecept avseende läkemedel för behandling av djur gäller för ett utlämnande inom en månad från den dag receptet utfärdas om inte veterinären anger kortare giltighetstid.
3. Recept för djur avseende läkemedel för inblandning i foder får inte ha en giltighetstid som överstiger tre månader.

Utökad skyldighet att lämna information vid vissa förskrivningar

13 § Vid förskrivning av läkemedel som kan påverka reaktionsförmågan och därmed förmågan att uppträda som trafikant eller utföra riskfyllt eller precisionskrävande arbete ska förskrivaren särskilt upplysa patienten om det.

Vid förskrivning av licensläkemedel, extemporeläkemedel och lagerberedning ska förskrivaren särskilt beakta patientens eller djurägarens behov av information.

Ändring av recept

14 § Om förskrivaren ändrar ett recept ska denne bekräfta ändringen med datum för ändringen och sitt signum.

6 kap. Rekvisition

1 § En rekvisition till hälso- och sjukvården eller till veterinärmedicinsk verksamhet ska utfärdas på papper eller elektroniskt om inte annat anges i dessa föreskrifter. Den som är behörig förskrivare enligt 2 kap. får rekvirera och motta sådant som omfattas av behörigheten. En rekvisition får även utfärdas i enlighet med 7 och 8 §§.

Läkemedel och teknisk sprit får rekvireras elektroniskt om det finns ett skriftligt avtal om överföring av elektroniska rekvisitioner mellan beställaren och berörda öppenvårdsapotek.

Det ska säkerställas att samtliga uppgifter som behövs vid elektronisk rekvisition överförs på ett säkert och korrekt sätt. Kan dessa krav inte uppfyllas får rekvisitionen inte expedieras.

Rekvisition via telefon

2 § Läkemedel och teknisk sprit kan undantagsvis, i brådskande fall, rekvireras via telefon. Narkotiskt läkemedel får inte rekvireras via telefon.

Rekvisition överförd via telefax

3 § En överföring av rekvisition via telefax får endast ske om det finns en skriftlig överenskommelse mellan beställaren och berörda öppenvårdsapotek. Överenskommelsen ska omfatta krav på en säker och korrekt överföring av uppgifter. Uppfylls inte dessa krav får rekvisitionen inte expedieras.

Muntlig överenskommelse mellan en förskrivare och ett öppenvårdsapotek kan undantagsvis medges i ett brådskande fall.

4 § Vid telefaxöverföring ska rekvisitionen märkas med ordet ”Telefax” eller ”Fax” och namnet på det mottagande öppenvårdsapoteket. Originalhandlingen märkt ”Telefax” eller ”Fax” får inte användas som rekvisition.

Utfärdande av rekvisition

5 § Av en rekvisition ska det tydligt framgå vad som beställs och vem som ansvarar för rekvisitionen.

Rekvisition avseende narkotiskt läkemedel som innehåller narkotika i förteckning II eller III i Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2011:10) om förteckningar över narkotika får inte uppta annat läkemedel. Denna begränsning gäller inte för elektroniska rekvisitioner.

En rekvisition som avser läkemedel för namngiven patient ska innehålla de uppgifter som anges i 8 kap. 20 §.

6 § Om förskrivare gör en ändring på en rekvisition ska ändringen bekräftas med datum och förskrivarens signum.

Särskilda bestämmelser för rekvisition utfärdad av annan än förskrivare

7 § Läkemedel får rekvireras av annan än förskrivare enligt följande:

1. Föreståndare för vetenskaplig institution eller motsvarande vid universitet eller högskola eller för sådant undersökningslaboratorium, forskningsinstitut eller dylikt, som ägs eller åtnjuter understöd av staten eller kommun, om läkemedlet ska användas för annat ändamål än sjukvård.

2. Sakkunnig person för verksamhet som har tillverknings- eller partihandelstillstånd för läkemedel.

3. Farmaceut som tjänstgör i försvarsmaktens förband.

4. Befälhavare på fartyg, fartygets redare eller annan som befälhavaren delegerat uppgifterna till och som tjänstgör ombord på fartyget; enligt Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd (SJÖFS 2000:21) om sjukvård och apotek på fartyg, enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2017:26) om fartyg i nationell sjöfart och enligt särskilda beslut som Transportstyrelsen meddelar om detta.

5. Den som yrkesmässigt utför elektriskt svetsningsarbete får, för behandling av ögonsmärter som uppkommit i samband med svetsning, s.k. svetsblänk, rekvirera ögondroppar innehållande 0,5–1% tetrakainklorid, 0,4% oxibuprokainklorid i avdelade doser eller ögonsalva innehållande 0,5% cinkokain i minsta godkända förpackning.

I 6 § första stycket lagen (1992:860) om kontroll av narkotika anges att narkotiska läkemedel endast får lämnas ut efter förordnande av läkare, tandläkare eller veterinär.

8 § En rekvisition enligt 7 § ska göras skriftligt. Rekvisitionen ska innehålla uppgift om verksamhetens namn, vem som ansvarar för rekvisitionen och beträffande 7 § 1 och 2 det ändamål som läkemedlet ska användas för.

7 kap. Mottagande av recept och rekvisition på öppenvårdsapotek

Elektroniskt recept

1 § Elektroniskt recept får endast expedieras av ett öppenvårdsapotek om receptet har förmedlats via system som förvaltas av E-hälsomyndigheten.

Recept via telefon

2 § När recept tas emot av ett öppenvårdsapotek via telefon ska följande iakttas:

1. Endast farmaceut får ta emot recept via telefon. Förskrivning via telefon får enligt 4 kap. 5 § göras undantagsvis i brådskande fall.

2. De uppgifter förskrivaren lämnar ska registreras i öppenvårdsapotekets datasystem eller antecknas på receptblankett för telefonrecept enligt bilaga 7.

3. Farmaceuten ska upprepa de uppgifter som tas emot och förskrivaren ska bekräfta att uppgifterna är rätt uppfattade.

Farmaceuten ska säkerställa förskrivarens behörighet och identitet samt bekräfta telefonreceptets giltighet med sitt signum.

Ett öppenvårdsapotek får inte ta emot recept via telefon från en förskrivare behörig i annat EES-land.

Telefonrecept får endast expedieras av det öppenvårdsapotek som mottagit receptet.

Förutsättningar avseende telefonrecept finns även i 4 kap. 5 och 6 §§.

Recept via telefax

3 § Recept som har tagits emot via telefax får endast expedieras om det avser läkemedel och teknisk sprit för behandling av djur. Vid mottagande av recept avseende särskilda läkemedel via telefax ska det mottagande öppenvårdsapoteket kontakta veterinären via telefon eller på annat sätt få bekräftat att receptet är utfärdat av en behörig veterinär.

Byte av receptformat

4 § Ett öppenvårdsapotek ska överföra recept avseende läkemedel och teknisk sprit för behandling av människa som inte är elektroniskt till elektronisk form, förutom i följande fall.

1. Receptet är utfärdat av en förskrivare som är behörig i annat EES-land.

2. Personnummer för patienten är inte angivet på receptet.

Överföring enligt första stycket ska göras innan expediering får ske. Om synnerliga skäl föreligger kan dock sådan överföring ske efter expedieringen. Överföringen ska i dessa fall ske så snart som möjligt.

Om en djurägare begär det ska ett öppenvårdsapotek föra över receptuppgifterna från ett recept avseende läkemedel och teknisk sprit för behandling av djur som inte utfärdats elektroniskt till elektronisk form. Detta gäller dock inte för telefonrecept och telefaxrecept.

Överföringen till elektronisk form ska göras med stor noggrannhet. Tidigare expedieringar och vidtagna ändringar av receptet ska framgå av det elektroniska receptet. Överförda uppgifter ska kontrolleras av farmaceut. Uppgift om vem som har gjort överföringen, vilken farmaceut som har gjort kontrollen, öppenvårdsapotekets namn samt datum för överföringen ska dokumenteras på receptblanketten.

(HSLF-FS 2020:35)

5 § Ett elektroniskt recept avseende läkemedel och teknisk sprit för behandling av människa får inte överföras till receptblankett. Ett öppenvårdsapotek ska dock i följande undantagsfall genom utskrift överföra receptuppgifterna från ett elektroniskt recept avseende läkemedel och teknisk sprit för behandling av människa till den receptblankett som finns i bilaga 6.

1. Patienten avser att hämta ut läkemedlet i annat land.
2. Receptet avser patient som saknar personnummer.

Elektroniskt recept till patient med dosdispenserade läkemedel får dock aldrig överföras till receptblankett.

Ett öppenvårdsapotek ska om djurägaren begär det genom utskrift överföra receptuppgifterna från ett elektroniskt recept avseende läkemedel och teknisk sprit för behandling av djur till den receptblankett som finns i bilaga 6.

Tidigare expedieringar och vidtagna ändringar av receptet ska framgå av det utskrivna receptet.

Den som för över receptet till receptblankett ska kontrollera att uppgifterna på blanketten stämmer överens med det elektroniska receptet och bekräfta detta med sitt signum på blanketten. Uppgift om vem som har gjort överföringen, öppenvårdsapotekets namn och datum för överföringen ska dokumenteras på receptblanketten och i det elektroniska receptet. Blanketten utgör därefter det recept som kan expedieras på öppenvårdsapotek. Det elektroniska receptet ska inte längre gå att expediera. I vilka fall ett recept får återlämnas eller lämnas ut till patienten eller djurägaren framgår av 8 kap. 35 §. *(HSLF-FS 2020:35)*

Rekvisition via telefon och telefax

6 § Endast farmaceut får ta emot rekvisition via telefon. De mottagna uppgifterna ska nedtecknas på lämpligt sätt och bekräftas med signum. Det ska säkerställas att det är en behörig förskrivare som ringer in rekvisitionen. Förskrivarens identitet ska också säkerställas.

7 § Vid överföring av rekvisition avseende särskilda läkemedel via telefax ska det mottagande öppenvårdsapoteket kontakta beställaren via telefon eller på annat sätt bekräfta att rekvisitionen är utfärdad av en behörig förskrivare.

8 kap. Expediering av recept och rekvisition på öppenvårdsapotek

1 § Av 2 kap. 9 a § första stycket lagen (2009:366) om handel med läkemedel framgår att en farmaceut vid expediering av en förskrivning ska lämna information och rådgivning enligt 2

kap. 6 § 11 samma lag och utföra de övriga uppgifter som har särskild betydelse för en säker hantering och användning av läkemedlet.

2 § Om det inte särskilt anges i 7 och 8 kap. att en farmaceut ska utföra en viss uppgift får annan apotekspersonal med tillräcklig kompetens och erfarenhet för uppgiften utföra denna.

I 3 och 4 §§ anges när undantag kan göras från ett krav på att en farmaceut ska utföra en uppgift.

3 § Studenter som genomgår verksamhetsförlagd utbildning på ett öppenvårdsapotek får som ett led i sin utbildning till farmaceut, med undantag för helhetskontroll enligt 31 §, utföra de uppgifter som endast får utföras av en farmaceut. Detta gäller även en person som genomgår verksamhetsförlagd utbildning för att komplettera en utländsk farmaceutexamen.

För att få utföra sådana uppgifter ska personen ha genomgått de delar av utbildningen som ger nödvändig kompetens för att utföra uppgifterna.

4 § Uppgiften att bereda läkemedel inför utlämnande i enlighet med 30 § får delegeras av en farmaceut till annan apotekspersonal på öppenvårdsapoteket.

Av 6 kap. 3 § patientsäkerhetslagen (2010:659) framgår att hälso- och sjukvårdspersonal får delegera en arbetsuppgift till någon annan endast när det är förenligt med kravet på en god och säker vård. Vidare framgår att den som delegerar en arbetsuppgift till någon annan ansvarar för att denne har förutsättningar att fullgöra uppgiften.

Dokumentation ska upprättas över beslutad delegering. Dokumentationen ska bevaras och hållas tillgänglig i enlighet med vad som anges i 10 kap. 1 § 3.

5 § Det ska dokumenteras vem som utfört de uppgifter som ska utföras under en expediering av ett förordnande. Vem som utfört dessa uppgifter ska framgå av den verifikation som ska upprättas över expedieringen enligt 41 eller 42 §§.

6 § Vid expediering av läkemedel eller teknisk sprit ska apotekspersonalen iaktta största noggrannhet.

Kontroll och bedömning av ett förordnande

7 § En farmaceut ska kontrollera att ett förordnande som ska expedieras uppfyller samtliga krav på ett sådant förordnande.

Kontroll av behörighet

8 § Ett förordnande får expedieras från öppenvårdsapotek endast om det utfärdats av en i Sverige behörig förskrivare. Därutöver får rekvisition utfärdad enligt 6 kap. 7 § samt recept som utfärdats skriftligen av en förskrivare behörig i ett annat EES-land expedieras.

Det sistnämnda gäller dock inte recept avseende särskilda läkemedel eller teknisk sprit samt recept för livsmedelsproducerande djur.

Kontroll av expedieringsintervall, itererade recept och delexpediering

9 § Om expedieringsintervall har angetts på ett recept ska den angivna tiden ha passerat innan receptet får expedieras på nytt.

10 § Ett itererat recept avseende särskilda läkemedel är giltigt för flera expedieringar endast om det är elektroniskt eller, om det är förskrivet på receptblankett, om blanketten förvaras på

öppenvårdsapotek efter den första expedieringen. Om ett sådant recept har förts över från elektronisk form till en receptblankett får detta endast expedieras av det öppenvårdsapotek som gjort överföringen och under förutsättning att blanketten förvaras på det öppenvårdsapoteket.

Detta gäller även när recept avseende särskilda läkemedel delexpedieras.

Kontroll av lämplighet m.m.

11 § En farmaceut ska göra en bedömning av om expedieringen är lämplig med hänsyn till den som receptet avser och dennes behov.

Vid expediering av ett recept avseende läkemedel och teknisk sprit för behandling av människa ska vid bedömningen enligt första stycket även patientens samtliga recept i elektronisk form samt information om expedierade läkemedel beaktas. (HSLF-FS 2020:35)

Expedieringshinder m.m.

12 § Om inte annat följer av 13 § utgör följande omständigheter expedieringshinder.

1. Den som utfärdat förordnandet är inte behörig.
 2. Tiden för angivet expedieringsintervall på receptet har inte passerat.
 3. Kraven på recept avseende särskilda läkemedel i 10 § är inte uppfyllda.
 4. Expedieringen bedöms som olämplig enligt 11 §.
 5. Förordnandet är otydligt, ofullständigt eller uppenbart oriktigt.
 6. Misstanke om att ett förordnande är förfalskat.
 7. Förskrivarkoden saknas på recept avseende läkemedel och teknisk sprit för behandling av människa, med undantag för recept utfärdat av en förskrivare behörig i ett annat EES-land.
 8. Patientens personnummer, samordningsnummer eller födelsedatum har inte angivits på receptet vid förskrivning av läkemedel och teknisk sprit till människa.
 9. Djurägarens personnummer eller födelsedatum har inte angivits på receptet vid förskrivning av särskilda läkemedel till djur.
 10. Identitetskontroll enligt 33 § andra stycket kan inte göras vid utlämnande av ett särskilt läkemedel mot recept.
 11. Förutsättningarna i 4 kap. 7 och 8 §§ för expediering av telefaxrecept, i 6 kap. 1 § för expediering av elektronisk rekvisition eller i 6 kap. 3 § för expediering av telefaxrekvisition är inte uppfyllda.
- Vad gäller recept utfärdat i annat EES-land finns bestämmelser i 36 och 37 §§.

Rättelse, ändringar m.m. av ett förordnande

13 § Föreligger någon omständighet som anges i 12 § 4–9 ska en farmaceut kontakta förskrivaren för att om möjligt få förordnandet förtydligat, rättat eller, vid misstanke om förfalskning, få förordnandets riktighet bekräftad.

Om en förskrivare inte är anträffbar får, i fråga om recept, ett mindre antal doser ändå lämnas ut om farmaceuten bedömer att det är lämpligt. Finns inte endosförpackning får farmaceuten bryta en ordinarie förpackning för detta ändamål. Om apotekspersonal misstänker att ett förordnande är förfalskat, får expediering inte ske förrän den som anges som förskrivare bekräftat förordnandets riktighet.

14 § Ändring av ett förordnande ska göras av en farmaceut. Ändringen ska antecknas på förordnandet eller dokumenteras på annat lämpligt sätt. Farmaceuten ska ange varför ändringen görs och bekräfta ändringen med signum och datum.

15 § En farmaceut får ändra i ett recept utan att förskrivarens samtycke inhämtas i nedan angivna fall. Ändringen får inte medföra att verkan av läkemedlet blir en annan än den avsedda.

1. Ett godkänt läkemedel har förskrivits i en mängd eller dosering som inte stämmer överens med befintlig förpackningsstorlek. I detta fall får en annan förpackning lämnas ut som nära överensstämmer med den förpackning som har förskrivits.

2. Det föreligger tekniska skäl.

I övriga fall ska farmaceuten inhämta förskrivarens samtycke.

Utbyte av läkemedel enligt lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.

16 § En farmaceut får motsätta sig utbyte av läkemedel enligt 21 § tredje stycket 2, 21 a § andra stycket 2 eller 21 b § andra stycket 2 lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. om det vid expedieringen, på grund av patientens särskilda förutsättningar eller medicinska behov, kan antas att

1. utformningen eller handhavandet av läkemedlet leder till försämrad läkemedelsanvändning eller annan risk för patientens hälsa, eller

2. utbytet i sig leder till försämrad läkemedelsanvändning eller annan risk för patientens hälsa, genom sammanblandning av läkemedel eller annan omständighet som påverkar patientens följsamhet till behandling.

Utöver vad som anges i första stycket får farmaceuten motsätta sig utbyte när patienten av medicinska skäl behöver omedelbar tillgång till läkemedel och det inte genom kontakt med förskrivare eller annan åtgärd kan uteslutas att utbytet, på grund av patientens särskilda förutsättningar eller medicinska behov, kan leda till försämrad läkemedelsanvändning eller annan risk för patientens hälsa.

Patientens särskilda förutsättningar eller medicinska behov ska urskilja patienten från det stora flertalet övriga patienter för vilka ett utbyte fungerar.

17 § En farmaceut får motsätta sig utbyte av läkemedel enligt 21 b § andra stycket 2 lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m., om det vid expedieringen kan antas att utbyte av läkemedel som ska lämnas ut kostnadsfritt enligt smittskyddslagen (2004:168) medför att behandlingen inte kan påbörjas som planerat eller avbryts.

18 § Den farmaceut som motsätter sig utbyte av läkemedel ska dokumentera uppgift om att han eller hon har motsatt sig utbyte samt skälen för det.

Uppgifter som ska påföras läkemedelsförpackning

19 § Påförande av uppgift på en läkemedelsförpackning ska göras på ett sätt som säkerställer att uppgiften är läsbar under hela användningstiden.

20 § En läkemedelsförpackning som lämnas ut mot recept ska förses med följande uppgifter:

1. Patientens namn och födelsedatum eller djurägarens namn.
2. Förskrivarens anvisningar om hur läkemedlet ska användas och doseras samt ändamålet med behandlingen, alternativt annan instruktion från förskrivaren.
3. Förskrivarens namn.
4. Öppenvårdsapotekets namn.
5. Datum för helhetskontroll och antal utlämnade förpackningar av läkemedlet.

Om läkemedel förskrivs av veterinär ska även orden ”för djur” och uppgift om det djurslag som läkemedlet är avsett för anges. För livsmedelsproducerande djur ska även uppgift om karenstid för slakt, mjölk, ägg och honung framgå.

21 § När utbyte av förskrivet läkemedel har skett i enlighet med lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. ska uppgift om vilket läkemedel som har förskrivits anges på läkemedelsförpackningen.

22 § En läkemedelsförpackning som lämnas ut mot rekvisition för namngiven patient ska påföras uppgifter i enlighet med vad som anges i 20 §. På en läkemedelsförpackning som lämnas ut mot rekvisition för annat ändamål än till namngiven patient behöver endast expedieringsdatum och öppenvårdsapotekets namn anges.

Vid utlämnande av läkemedel mot svetsblänk enligt 6 kap. 7 § 5 ska läkemedelsförpackningen, utöver vad som anges i 20 §, även förses med uppmaning att rådfråga läkare för det fall ögonsmärta kvarstår efter tolv timmar.

23 § Läkemedel som inte är godkänt för försäljning ska utöver vad som anges i 20 § och 22 § andra stycket förses med följande uppgifter:

1. Texten ”Förvaras utom syn och räckhåll för barn” om läkemedlet inte är avsett att hanteras under överinseende av hälso- och sjukvårdspersonal eller veterinär.
2. Administreringsätt.
3. Annan teknisk anvisning som behövs.

24 § Läkemedel för utvärtes bruk, som innehåller sådant ämne att läkemedlet är jämförligt med hälso- och miljöfarlig vara, ska förses med en kortfattad varningstext om riskerna.

25 § Uppgifter som har ett reklammässigt innehåll får inte påföras en läkemedelsförpackning.

Kontroll och bedömning av läkemedel som ska lämnas ut

26 § Ett läkemedel som har synliga fel eller brister får inte lämnas ut.

En farmaceut ska kontrollera att ett läkemedel inte har alltför kort hållbarhet. Ett sådant läkemedel får inte heller lämnas ut. Med alltför kort hållbarhet avses att hållbarhetstiden inte får passera under den förväntade användningstiden.

27 § Ett godkänt läkemedel ska lämnas ut i sin originalförpackning.

Brytande av läkemedelsförpackning

28 § En läkemedelsförpackning får, utan särskilt tillstånd, endast brytas om det behövs för att utföra uppgifter som särskilt anges i dessa föreskrifter. En farmaceut får även bryta en läkemedelsförpackning för att i förekommande fall iordningställa en patients doser för kortare tid.

Bruksfärdigt skick

29 § Ett läkemedel ska vara i bruksfärdigt skick för att få lämnas ut från ett öppenvårdsapotek. Detta gäller inte om det framgår av läkemedelsgodkännandet att patienten, djurägaren eller den som beställt läkemedlet själv ska göra detta bruksfärdigt.

Beredning av läkemedel inför utlämnande

30 § Läkemedel som ska beredas före utlämnande ska beredas i en för detta avsedd del av apotekslokalen samt med iakttagande av god handhygien. Beredningen ska göras av en farmaceut och i enlighet med tillverkarens anvisning. Vatten som används för sådan beredning ska lägst uppfylla kraven för renat vatten enligt gällande europafarmakopé.

Det ska upprättas dokumentation över beredningen där det även ska framgå vem som har utfört denna.

Uppgiften att bereda läkemedel före utlämnande kan delegeras i enlighet med 4 §.

Helhetskontroll

31 § En farmaceut ska genomföra en helhetskontroll innan ett förskrivet läkemedel eller teknisk sprit konstateras vara färdigt för utlämnande och bekräfta detta med sitt signum på förpackningen. En helhetskontroll ska även göras innan ett läkemedel som rekvirerats för en enskild patient lämnas ut. Den farmaceut som genomfört helhetskontrollen ska dokumentera detta och bekräfta genomförandet med sitt signum. Av dokumentationen ska datum och tidpunkt för helhetskontrollen framgå.

Om expedieringen avser ett recept och information och rådgivning om läkemedel enligt 2 kap. 6 § 11 lagen (2009:366) om handel med läkemedel inte har lämnats vid tidpunkten för helhetskontrollen ska en upplysning om detta antecknas särskilt. Anteckningen ska göras på ett sådant sätt att den som ska lämna ut läkemedlet kan säkerställa att kravet blir uppfyllt i samband med utlämnandet. När information och rådgivning har lämnats ska detta dokumenteras. Av dokumentationen ska datum och tidpunkt framgå. Den farmaceut som utfört uppgiften ska bekräfta detta med sitt signum.

Andra åtgärder inför utlämnande

32 § Av 2 kap. 9 a § andra stycket lagen (2009:366) om handel med läkemedel framgår att en farmaceut ska, så långt det är möjligt, säkerställa att läkemedlet kan användas på rätt sätt.

Kontroll av att utlämnande sker till rätt person

33 § Vid utlämnande av läkemedel och teknisk sprit ska apotekspersonalen se till att utlämnandet görs till rätt person.

Vid utlämnande av särskilda läkemedel mot recept ska apotekspersonalen säkerställa patientens, djurägarens eller budets identitet. Den person som utfört kontrollen ska dokumentera detta med sitt signum. Om en sådan identitetskontroll inte kan göras får läkemedlet inte lämnas ut.

Uppgifter som ska påföras recept och hantering av recept

34 § För varje expedierat läkemedel eller expedierad teknisk sprit ska receptet förses med uppgifter om öppenvårdsapotekets namn, datum för utlämnandet och utlämnat läkemedel eller utlämnad teknisk sprit.

35 § En receptblankett får endast återlämnas eller lämnas ut till patient eller djurägare från öppenvårdsapoteket i följande fall.

1. Receptet är utfärdat av en förskrivare som är behörig i annat EES-land.
2. Personnummer för patienten är inte angivet på receptet.
3. Patienten avser att hämta ut läkemedlet i annat land.
4. Receptet avser läkemedel eller teknisk sprit för behandling av djur.

En receptblankett där förskrivaren i enlighet med 5 kap. 10 § 3 angett att receptet ska förvaras på öppenvårdsapotek får lämnas ut först när uttag av läkemedel eller teknisk sprit inte längre är möjligt utifrån receptet.

En receptblankett avseende särskilda läkemedel får dock aldrig återlämnas eller lämnas ut från öppenvårdsapotek. (HSLF-FS 2020:35)

Åtgärder inför utlämnande mot recept utfärdat i annat EES-land

36 § När ett läkemedel expedieras enligt recept utfärdat av en förskrivare behörig i ett annat EES-land ska, utöver vad som i övrigt föreskrivs, en farmaceut iaktta följande:

1. Receptet är fullständigt om samtliga de uppgifter som anges i bilaga 11 har angetts.
2. Anges förskrivningen med gängse benämning ska ett läkemedel som motsvarar denna lämnas ut. Avser receptet ett biologiskt läkemedel såsom det definieras i punkt 3.2.1.1 b i bilaga I, del I, i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel eller innehåller förskrivningen ett läkemedelsnamn och en motivering att läkemedlet inte får bytas ut, får endast det angivna läkemedlet lämnas ut. Om det angivna läkemedlet är godkänt i Sverige med ett annat läkemedelsnamn får det i Sverige godkända läkemedlet lämnas ut.
3. Har läkemedlet förskrivits i en mängd som avviker från de förpackningar som finns godkända i Sverige, får annan förpackning lämnas ut som nära överensstämmer med den förpackning som förskrivits.
4. Särskilda läkemedel, teknisk sprit och läkemedel för livsmedelsproducerande djur får inte lämnas ut.

37 § Är ett recept som utfärdats i annat EES-land otydligt, ofullständigt eller uppenbart oriktigt eller föreligger tveksamhet rörande receptets betydelse eller kan receptet antas vara förfalskat ska en farmaceut ta kontakt med förskrivaren för att utreda detta innan receptet kan expedieras. Det utgör inget expedieringshinder om uppgift enligt bilaga 11 saknas om farmaceuten gör bedömningen att läkemedlet ändå kan expedieras. Är språkskäl anledning till att anvisningarna för ett läkemedels användning inte kan tolkas av farmaceuten, får receptet ändå expedieras, om patienten förklarar sig förstå anvisningarna. Läkemedelsförpackningen kan i sådant fall förses med texten ”Används enligt anvisningarna på receptet”.

38 § En verifikation enligt 41 § ska även upprättas över utlämnanden mot recept utfärdade av förskrivare behörig i annat EES-land.

Särskilda åtgärder inför utlämnande mot rekvisition

39 § En farmaceut ska ansvara för expedieringen av en rekvisition och bekräfta detta med datum och signum. Dessa uppgifter ska anges i verifikationen som ska upprättas enligt 42 §.

Om rekvisitionen avser läkemedel för en enskild patient ska vad som anges om helhetskontroll för sådan rekvisition i 31 § tillämpas.

Utlämnande mot rekvisition utfärdad av annan än behörig förskrivare

40 § Vad som anges i detta kapitel om hantering av en rekvisition från behörig förskrivare ska även tillämpas på rekvisition utfärdad i enlighet med 6 kap. 7 §. I sådant fall ska vad som föreskrivs om förskrivare istället avse den som utfärdat rekvisitionen.

Verifikation

41 § En verifikation ska upprättas över varje mot recept utlämnat läkemedel eller utlämnad teknisk sprit. Verifikationen ska innehålla uppgifter enligt 1–3 när dessa framgår av receptet och uppgifter enligt 4–7 ska anges i förekommande fall. Verifikationen ska innehålla uppgifter enligt 8–11.

1. Patientens namn och personnummer eller om personnummer saknas, samordningsnummer eller födelsedatum. Vid utlämnande mot recept avseende behandling av djur: djurägarens namn, djurets identitet och djurslag.

2. Vad som förskrivits och de på receptet angivna anvisningarna om användning.

3. Uppgifter om förskrivaren.

4. Uppgift om att receptet avser upprepade utlämnanden.

5. I de fall annat läkemedel än det förskrivna lämnas ut; det utlämnade läkemedlet samt anvisningar om dess användning.

6. Uppgift om vidtagen identitetskontroll.

7. Uppgift om att läkemedlet lämnas ut genom apoteksombud och vilket apoteksombud.

8. Uppgift om läkemedlets unika identitetsbeteckning, i de fall öppenvårdsapoteket utför kontroll och avaktivering enligt artikel 25.1 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/161.

9. För veterinärmedicinska läkemedel; läkemedlets satsnummer och djurägarens adress.

10. Den farmaceut som genomfört helhetskontrollen och i förekommande fall annan person som deltagit i expedieringen. Av uppgifterna ska det framgå vilka moment respektive person har utfört.

11. Datum och tidpunkt för helhetskontroll, utlämnande och, i förekommande fall, för när information och rådgivning har lämnats efter att helhetskontrollen har utförts.

Om ett recept behålls på öppenvårdsapoteket kan det utgöra en verifikation över utlämnandet under förutsättning att receptet innehåller uppgifter enligt första stycket.

42 § En verifikation ska upprättas över varje mot rekvisition utlämnat läkemedel eller utlämnad teknisk sprit. Verifikationen ska innehålla följande uppgifter.

1. Vad som rekvirerats.

2. I de fall annat läkemedel än det rekvirerade lämnas ut: det utlämnade läkemedlet.

3. Den förskrivare som ansvarar för rekvisitionen.

4. I förekommande fall leveransadress.

5. Uppgift om läkemedlets unika identitetsbeteckning, i de fall öppenvårdsapoteket utför kontroll och avaktivering enligt artikel 25.2 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/161.

6. För receptbelagda veterinärmedicinska läkemedel; läkemedlets satsnummer.

7. Den farmaceut som ansvarat för expedieringen och i förekommande fall annan person som deltagit i expedieringen. Av uppgifterna ska det framgå vilka moment respektive person har utfört.

8. Datum och tidpunkt för utlämnandet och i förekommande fall helhetskontroll.

Om rekvisitionen behålls av öppenvårdsapoteket kan den utgöra en verifikation över utlämnandet under förutsättning att rekvisitionen innehåller uppgifter enligt första stycket.

9 kap. Receptfria läkemedel som inte förordnats

1 § Ett receptfritt läkemedel som lämnas ut utan förordnande får endast tillhandahållas i sin originalförpackning.

2 § En läkemedelsförpackning som brutits, har synliga fel eller brister eller alltför kort hållbarhet får inte lämnas ut. Med alltför kort hållbarhet avses att hållbarhetstiden inte får passeras under den förväntade användningstiden.

10 kap. Övrigt

1 § Följande dokumentation ska bevaras och hållas tillgänglig för tillsyn i fem år.

1. Verifikation avseende försäljning och utlämnande av läkemedel eller teknisk sprit.
2. Receptblankett vars uppgifter överförts till elektronisk form enligt 7 kap. 4 §.
3. Dokumentation enligt 8 kap. 4 §. Bevarandetiden börjar räknas från den tidpunkt då delegeringen upphör att gälla.
4. Dokumentation enligt 8 kap. 30 § andra stycket.
5. Receptet eller en kopia av receptet när narkotiskt läkemedel lämnas ut mot recept på receptblankett. Detta gäller även telefaxrecept och telefonrecept avseende narkotiska läkemedel.

Om inte annat följer av första stycket 1–5 ska sådan licensdokumentation som ska upprättas enligt Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2018:25) om licens bevaras i ett år.

Specifikationer för receptblanketter

2 § Vid tryckning av receptblanketter ska de specifikationer som anges i bilaga 10 följas.

Dispens

3 § Läkemedelsverket kan i enskilda fall om det föreligger särskilda skäl meddela undantag (dispens) från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

-
1. Dessa föreskrifter, förutom 4 kap. 1 §, 8 kap. 41 § 9 och 42 § 6, träder i kraft den 1 juli 2020.
 2. 8 kap. 41 § 9 och 42 § 6 träder i kraft den 15 april 2021. (*HSLF-FS 2020:34*)
2 a. 4 kap. 1 § träder i kraft den 10 maj 2022. (*HSLF-FS 2021:65*)
 3. Genom föreskrifterna upphävs Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2016:34) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit. Dock gäller receptblankett för utskrift av elektroniskt recept enligt bilaga 5 till HSLF-FS 2016:34 till och med den 30 april 2021. Vid tryckning av dessa receptblanketter ska de specifikationer som anges i punkt 2 i bilaga 10 till upphävda HSLF-FS 2016:34 följas. (*HSLF-FS 2020:34*)
 4. Receptblankett för utskrift av elektroniskt recept enligt bilaga 5 till Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2016:34) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit ska användas till och med den 30 april 2021. (*HSLF-FS 2020:34*)
 5. Receptblankett för utskrift av elektroniskt recept enligt bilaga 6 till dessa föreskrifter ska användas från och med den 1 maj 2021. (*HSLF-FS 2020:34*)
 6. Förskrivning på receptblanketter enligt bilaga 4 och 7 till Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2016:34) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit som tryckts före ikraftträdandet av dessa föreskrifter får ske till och med den 30 april 2021. (*HSLF-FS 2020:34*)

7. Receptblankett för telefonrecept enligt bilaga 6 till Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2016:34) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit får användas till och med den 30 april 2021. (HSLF-FS 2020:34)
8. Fram till och med den 30 april 2024 gäller följande. Om uppgiften som avses i 5 kap. 2 § 5 saknas när läkemedlet ska expedieras får den expedierande farmaceuten utgå från att förutsättningarna för förmån är uppfyllda. (HSLF-FS 2020:34)
 - 8 a. För recept utfärdade fram till och med den 30 april 2021 gäller följande. Om receptet avser ett läkemedel som inte omfattas av läkemedelsförmånerna får den expedierande farmaceuten utgå från att patienten är en förmånsberättigad person. Läkemedlet får i dessa fall bytas ut i enlighet med lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. (HSLF-FS 2020:39)
9. Telefonrecept som utfärdats före den 1 juli 2020 gäller för ett utlämnande inom en månad från den dag det utfärdats eller till den dag som förskrivaren angett om en kortare giltighetstid har angetts.
10. Ett telefaxrecept avseende läkemedel eller teknisk sprit för behandling av människa som utfärdats före den 1 juli 2020 gäller för ett utlämnande inom en månad från den dag som det utfärdats eller till den dagen som förskrivaren angett om en kortare giltighetstid har angetts.
11. Recept avseende läkemedel i ATC-grupperna B03XA03 Metoxi-polyetylenglykol-epoetin beta, B03XA04 Peginesatid eller B03XA05 Roxadustat och som utfärdats på receptblankett enligt bilaga 4 till Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2016:34) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit före den 1 juli 2020 är fortsatt giltiga, under förutsättning att övriga regler gällande särskilda läkemedel följs. Detsamma gäller elektroniska recept avseende dessa läkemedel som före den 1 juli 2020 överförts till receptblankett för utskrift av elektroniskt recept enligt bilaga 5 till HSLF-FS 2016:34.

Bilaga 1

Tandläkares förskrivningsrätt

MUN OCH SVALG

Huvudgrupp	Undergrupp/ substans	ATC-kod	Anmärkning
Medel vid mun- och tandsjukdomar		A01	
Antiemetika		A04	
Antibiotika		A07A A	
Medel vid sjukdomar i strupe och svalg	Diklorbensyl-alkohol	R02A A03	
	Gramicidin	R02A B30	
	Lidokain	R02A D02	
Andra medel för lokal behandling i munhålan - sugtabletter	Bensydamin	R02A X03	

NÄSA OCH HALS

Huvudgrupp	Undergrupp /substans	ATC-kod	Anmärkning
<i>Medel vid nässjukdomar</i>	Glukokortikoider	R01A D	
	Avsvällande medel, perorala	R01B	
<i>Hostmedel</i>		R05	
<i>Antihistaminer för systemiskt bruk</i>	Prometazin	R06A D02	
	Piperazinderivat	R06A E	

INFEKTIONER

Huvudgrupp	Undergrupp/ substans	ATC-kod	Anmärkning
<i>Antibakteriella medel för systemiskt bruk</i>		J01	
<i>Antimykotika för systemiskt bruk, exkl. griseofulvin</i>	Imidazolderivat	J02A B	
	Triazolderivat	J02A C	
<i>Virushämmande för systemiskt bruk</i>	Aciklovir	J05A B01	
	Famciklovir	J05A B09	
	Valaciklovir	J05A B11	
<i>Medel mot protozoer</i>	Nitroimidazolderivat	P01A B	
<i>Hud</i>	Utvärtes medel vid hudmykoser	D01A	
	Medel vid bakteriella och virala infektioner	D06	
	Salvkompresser med antiinfektiva medel	D09A A	

LUGNANDE

Huvudgrupp	Undergrupp/ substans	ATC-kod	Anmärkning
<i>Lugnande medel, ataraktika</i>		N05B	
<i>Sömnmedel och lugnande medel</i>	Nitrazepam	N05C D02	
	Midazolam	N05C D08	
	Valeriana	N05C M09	

SMÄRTA OCH MUSKELAVSLAPPNANDE

Huvudgrupp	Undergrupp /substans	ATC kod	Anmärkning
<i>Icke-steroida antiinflammatoriska/ antireumatiska medel, NSAID</i>		M01A	
<i>Utvärtes medel vid led- och muskelsmärter</i>		M02A	
<i>Muskel- avslappnande medel, centralt verkande</i>	Klorzoxazon	M03B B03	
	Orfenadrin, kombinationer	M03B C51	
<i>Analgetika och antipyretika</i>	Kodein, kombinationer	N02A A59 N02A J06 N02A J08 N02A J09	
	Salicylsyraderivat, inkl. kombinationer	N02B A	
	Pyrazolonderivat	N02B B	
	Anilider, inkl. kombinationer	N02B E	
<i>Lokalanestetika</i>	Lidokain	N01B B02	
	Kombinationer	N01B B20	

SMÄRTA OCH MUSKELAVSLAPPNANDE forts.

Huvudgrupp	Undergrupp /substans	ATC kod	Anmärkning
<i>Opioider</i>	Morfin	N02A A01	Till patient får endast ett av dessa opioidanalgetika förskrivs vid samma tillfälle i en mängd av högst 30 tabletter, kapslar eller suppositorier. Till praktiken får varje rekvisition innefatta högst 30 tabletter, kapslar, suppositorier eller ampuller.
	Ketobemidon	N02A B01	
	Ketobemidon och spasmolytika	N02A G02	
	Tramadol	N02A X02	Ovan angiven begränsning av förpackningsstorlek gäller inte vid förskrivning av produkter innehållande tramadol.

ÖVRIGT

Huvudgrupp	Undergrupp/ substans	ATC-kod	Anmärkning
<i>Kortikosteroider för utvärtes bruk</i>		D07	
<i>Kortikosteroider för systemiskt bruk</i>	Glukokortikoider	H02A B	
<i>Medel vid nikotinberoende</i>	Nikotin	N07B A01	
<i>Hemostatika</i>	Fibrinolyshämmande medel	B02A	
	Antihemofilifaktorer	B02B D	

Bilaga 2

Tandhygienisters förskrivningsrätt

Förskrivning till patient

Huvudgrupp	Godkända läkemedel/ läkemedel som beviljats rikslicens	ATC-kod	Anmärkning
<i>Medel vid mun- och tandsjukdomar</i>	Natriumfluorid	A01A A01	Exklusive Duraphat lack
	Natriumfluorid, kombinationer	A01A A30	Exklusive Bifluorid 12 lack till tänder
	Klorhexidin	A01A B03	Exklusive PerioChip dentalinlägg
	Andra medel för lokal behandling i munhålan	A01A D	
<i>Andra medel för lokal behandling i munhålan – sugtabletter</i>	Bensydamin	R02A X03	
<i>Icke-steroida antiinflammatoriska/ antireumatiska medel, NSAID</i>	Ibuprofen	M01A E01	Endast receptfria
<i>Lätta analgetika och antipyretika</i>	Acetylsalicylsyra	N02B A01	Endast receptfria
	Acetylsalicylsyra, kombinationer	N02B A51	Endast receptfria
<i>Anilider, inkl. kombinationer</i>	Paracetamol	N02B E01	Endast receptfria
<i>Medel vid nikotin- beroende</i>	Nikotin	N07B A01	

Får rekvideras till praktik

Huvudgrupp	Godkända läkemedel/ läkemedel som beviljats rikslicens	ATC-kod	Anmärkning
<i>Medel vid mun- och tandsjukdomar</i>	Natriumfluorid	A01A A	
	Klorhexidin	A01A B03	
<i>Lokalanestetika</i>		N01B	Exklusive N01B B09 N01B B10 N01B X04

Bilaga 3

Barnmorskors förskrivningsrätt

Huvudgrupp	Godkända läkemedel	ATC-kod	Anmärkning
<i>Antikonceptionella medel</i>	Gestagener och östrogener	G03A A	
	Gestagener och östrogener, sekvenspreparat	G03A B	
	Gestagener	G03A C	
<i>Antikonceptionellt postcoitalt medel</i>	Levonorgestrel	G03A D01	
	Ulipristal	G03A D02	
<i>Antikonceptionella medel för intravaginalt bruk</i>	Gestagener och östrogener	G02B B01	
<i>Antikonceptionella medel för intrauterint bruk</i>	Gestagener	G02B A03	
<i>Medel för behandling av verifierad anogenital klamydiainfektion</i>	Doxycyklin	J01A A02	För behandling efter åtgärder enligt smittskyddslagen (2004:168)

Övrigt

Extemporeläkemedel som utgör spermiedödande läkemedel för utvärtes bruk.

Bilaga 4

Optikers rekvisitionsrätt

Huvudgrupp	Godkända läkemedel, koncentration	ATC-kod	Anmärkning
<i>Mydriatika och cykloplegika</i>	Cyklopentolat, 1 %	S01F A04	Ögondroppar
	Tropikamid, 0,5 %	S01F A06	
<i>Lokalanestesi</i>	Oxibuprokain, 0,4 %	S01H A02	
	Lidokain, 4 % med Fluorescein, 0,25 %	S01J A51	
	Oxibuprokain, 0,4 % med Fluorescein, 0,25 %	S01J A51	

Bilaga 4 a

LÄKEMEDELSLISTA för sjuksköterskor med förskrivningsrätt

Avsnitt	Sida
1. MUN OCH SVALG	3
2. MAGE OCH TARM.....	3
3. NUTRITION	5
4. SÅRBEHANDLING	5
5. HUDINFEKTIONER	6
6. EKSEM.....	6
7. ANSIKTE OCH HÅRBOTTEN.....	7
8. HUD, övrigt.....	7
9. INFEKTION.....	8
10. URINVÄGAR OCH KÖNSORGAN ¹	8
11. MÖDRAVÅRD	9
12. SMÄRTA.....	9
13. ÖRON – NÄSA – HALS.....	9
14. ÖGON.....	10
15. MEDEL VID ÖVERDOSERING.....	11
16. ÖVRIGT	11

1. MUN OCH SVALG

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
1.1 Hög kariesrisk i samband med muntorrhet	Natriumfluorid	A01A A01	Sugtabletter, tuggummi, munsköljväska
	Kombinationer	A01A A30	
1.2 Oral och peroral candidiasis	Nystatin	A07A A02	Oral suspension
1.3 Munsår orsakade av herpes simplex hos immunkompetenta patienter	Aciklovir	D06B B03	Inte till barn under 12 år
	Penciklovir	D06B B06	
	Docosanol	D06B B11	
	Aciklovir, Hydrokortison	D06B B53	

2. MAGE OCH TARM

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
2.1 Symtomatisk tillfällig behandling vid epigastralgi och halsbränna	Aluminium-, kalcium och magnesiumsalter	A02A D01	Receptfria läkemedel
	Ranitidin	A02B A02	
	Famotidin	A02B A03	
	Omeprazol	A02B C01	
	Pantoprazol	A02B C02	
2.2 Symtomatisk behandling vid hiatusinsufficiens, sura uppstötningar och halsbränna	Alginsyra	A02B X13	---
2.3 Spädbarnskolik och gasbildning hos vuxna	Silikoner	A03A X13	---

2.4 Förstoppning	Paraffin	A06A A01	Oral lösning, oral emulsion ATL ¹
	Tarmirriterande medel	A06A B	---
	Bulkmedel	A06A C	
	Laktulos	A06A D11	
	Laktitol	A06A D12	
	Makrogol	A06A D15	
	Makrogol, kombinationer	A06A D65	Movicol och läkemedel som Läkemedelsverk et bedömt utbytbara mot Movicol
	Klysma	A06A G	---
	Övriga medel	A06A X	Inte A06AX04 (linaklotid) Inte A06AX05 (prukaloprid)
2.5 Symtomatisk behandling av ospecifika diarréer	Loperamid	A07D A03	---
	Loperamidoxid	A07D A05	
2.6 Tillfälligt vid anala besvär	Medel innehållande glukokortikoider	C05A A	---
	Övriga utvärtes antihemorroidalia	C05A X	
	Lidokain	D04A B01	
Springmask och spolmask	Se avsnitt 9 Infektion		

3. NUTRITION

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
3.1 Förebyggande av vitamin- och mineralbrist vid ensidig kost eller otillräckligt födo- intag hos vuxna	Multivitaminer, kombinationer	A11A	---
	Multivitaminer utan tillsatser	A11B	
3.2 Förebyggande av kalciumbrist och osteoporos	Kalcium	A12A A	Receptfria läkemedel
	Kalcium, kombinationer	A12A X	
3.3 Fortsatt profylax av D-vitaminbrist när stor risk för sådan brist bedöms föreligga	Kolekalciferol	A11CC05	Max 800 IE Dosen ska ha bedömts som optimal av läkare Övrigt intag av D-vitamin som ingår i läkemedel och kosttillskott ska beaktas

4. SÅRBEHANDLING

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
4.1 Sårdesinfektion	Klorhexidin	D08A C02	---
4.2 Vätskande och infekterade sår	Väteperoxid	D08A X01	---
	Kaliumpermanganat	D08A X06	Kalium- permanganat 0,05 %, 0,1 % ATL
	Ättiksyra	D08A X	Ättiksyra 5 mg/ml ATL
4.3 Venösa bensår	Zinkbandage	D09A B01	---
4.4 Smärtande sår	Lidokain	D04A B01	---

5. HUDINFEKTIONER

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
5.1 Candidainfekterade blöjutslag och intertriginös candida	Imidazol- och triazolderivat	D01A C	---
5.2 Fotsvamp	Imidazol- och triazolderivat	D01A C	---
	Terbinafin	D01A E15	
5.3 Fotsvamp eller intertriginös candida, med besvärande klåda	Hydrokortison plus svampmedel enligt 5.2	D01A C20	---
5.4 Impetigo	Väteperoxid	D08A X01	---
5.5 Eksem med - sekundär-infektion	Hydrokortison plus antibiotika	D07C A01	Endast för kort behandlingstid

6. EKSEM

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
6.1 Eksem	Milt verkande glukokortikoider	D07A A	---
6.2 Akuta eksem av varierande genes	Medelstarkt verkande glukokortikoider	D07A B	Endast förpackningar på max 30 g -eller 30 ml
	Starkt verkande glukokortikoider	D07A C	
6.3 Akuta och kroniska eksem av varierande genes	Milda glukokortikoider plus andra medel	D07X A	---
6.4 Eksem med sekundärinfektion	Hydrokortison plus antibiotika	D07C A01	Endast för kort behandlingstid

7. ANSIKTE OCH HÅRBOTTEN

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
7.1 Utvärtes behandling av lindrig acne - vulgaris	Adapalen	D10A D03	---
	Kombination av adapalen och bensoylperoxid	D10A D53	
	Bensoylperoxid	D10A E01	
	Azelainsyra	D10A X03	
7.2 Mjällbildning och seborroisk dermatit i hår- botten	Ketokonazol	D01A C08	---
	Selensulfid	D11A C03	
	Svavelkombina- tioner	D11A C08	
7.3 Huvudlöss	Permetrin	P03A C04	---
	Malation	P03A X03	
7.4 Huvudlöss och flatlöss	Disulfiram kombinationer	P03A A54	---
	Malation	P03A X03	

8. HUD, övrigt

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
8.1 Torr hud	Karbamid	D02A E	Även ATL standardberednin- gar
	Övriga hudskyddande och uppmjukande medel	D02A X	Även ATL standardberednin- gar med propylen-glykol
8.2 Avlägsnande av fjäll och krustor	Salicylsyrapreparat	D02A F	Även ATL standardberednin- gar
8.3 Hematom och tromboflebiter	Heparin och heparinoida substanser	C05B A01	---
8.4 Ytanestesi av huden i samband med nålstick och ytliga kirurgiska ingrepp, t.ex. - revision av bensår	Kombination av lidokain och prilokain	N01B B20	---

8.5 Tillfällig klåda	Zinkoxidpreparat	D02A B	Zinkliniment ATL, zinkpudervätska ATL, zinkparaffin- pasta med 1 % borsyra ATL
	Klemastin	R06A A04	---
8.6 Skabb	Disulfiram, kombinationer	P03A A54	---
8.7 Vätskerepellerande hudskydd	Silikonpreparat	D02A A	---

9. INFEKTION

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
9.1 Scarlatina, odlingsverifierad	Fenoximetyl- penicillin	J01C E02	---
9.2 Tonsillit hos - patient i samma hushåll som - aktuellt fall av scarlatina	Fenoximetyl- penicillin	J01C E02	---
9.3 Springmask	Mebendazol	P02C A01	---
	Pyrvin	P02C X01	
9.4 Spolmask	Mebendazol	P02C A01	---

10. URINVÄGAR OCH KÖNSORGAN

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
10.1 Lokala östrogenerbristsymtom	Estradiol	G03C A03	Vaginala beredningar Inte nyinsättning
	Estriol	G03C A04	Vaginala beredningar
10.2 Ytanestesi vid kateterisering	Lidokain	N01B B02	---

11. MÖDRAVÅRD

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
11.1 Amnings- stimulering	Oxytocin	H01B B02	Nasala beredningar

12. SMÄRTA

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
12.1 Tillfällig lätt till måttlig smärta	Ibuprofen	M01A E01	Inte beredningar för parenteral administrering
	Acetylsalicylsyra	N02B A01	---
	Acetylsalicylsyra, kombinationer exkl. neuroleptika	N02B A51	
	Paracetamol	N02B E01	
12.2 Dysmenorré utan organisk orsak	Diklofenak	M01A B05	Orala bered- ningar
	Ibuprofen	M01A E01	
	Naproxen	M01A E02	
	Ketoprofen	M01A E03	
	Paracetamol	N02B E01	
12.3 Lokala smärttillstånd av lätt till måttlig intensitet i samband med muskel- och ledskador, t.ex. sportskador	Ketoprofen	M02A A10	---
	Ibuprofen	M02A A13	
	Diklofenak	M02A A15	

13. ÖRON – NÄSA – HALS

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
13.1 Rinit	Oximetazolin	R01A A05	---
	Xylometazolin	R01A A07	
13.2 Allergisk rinit	Natriumkromoglikat	R01A C01	---
	Levokabastin	R01A C02	
	Beklometason	R01A D01	
	Budesonid	R01A D05	
	Flutikason	R01A D08	

	Mometason	R01A D09	
	Flutikasonfuroat	R01A D12	Inte till barn under 12 år
	Azelastin, flutikason	R01A D58	Inte nyinsättning
13.3 Allergisk rinit och konjunktivit	Klemastin	R06A A04	---
	Cetirizin	R06A E07	
	Loratadin	R06A X13	
	Ebastin	R06A X22	
	Desloratadin	R06A X27	
13.4 Extern otit	Aluminiumacetotart rat	S02A A04	Alsolsprit 1 % + 10 % örondroppar ATL
	Hydrokortison och antiinfektiva medel	S03C A04	---

14. ÖGON

Indikation	Läkemedelsgrupp /aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
14.1 Allergisk konjunktivit	Natriumkromoglikat	S01G X01	---
	Levokabastin	S01G X02	
	Nedokromil	S01G X04	
	Emedastin	S01G X06	
	Ketotifen	S01G X08	
	Olopatadin	S01G X09	
14.2 Allergisk rinit och konjunktivit	Klemastin	R06A A04	---
	Cetirizin	R06A E07	
	Loratadin	R06A X13	
	Ebastin	R06A X22	
	Desloratadin	R06A X27	
14.3 Bakteriell konjunktivit	Kloramfenikol	S01A A01	---
	Fusidinsyra	S01A A13	
14.4 Lättare yttre ögoninflammation	Bibrokamol	S01A X05	---

14.5 Tillstånd av torra ögon p.g.a. naturlig tårvätskeinsufficiens eller blåst, damm etc.	Tårsubstitut och övriga indifferent medel	S01X A20	Även ATL standardberedningar
---	---	----------	------------------------------

15. MEDEL VID ÖVERDOSERING

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
15.1 Akut behandling av opioidöverdos	Naloxon	V03AB15	Endast naloxon-läkemedel som enligt sitt godkännande kan administreras av andra personer än hälso- och sjukvårdspersonal

16. ÖVRIGT

Indikation	Läkemedelsgrupp/ aktiv substans	ATC-kod	Kommentar
16.1 Tillfälligt illamående	Dimenhydrinat	R06A A02	Inte till barn eller gravida kvinnor
	Meklozin	R06A E05	
16.2 Åksjuka	Skopolamin	A04A D01	Depotplåster Inte till barn under 10 år
	Dimenhydrinat	R06A A02	Inte till barn
	Meklozin	R06A E05	Inte till barn under 6 år
16.3 Hjälp mot abstinensbesvär vid rökavvänjning	Nikotin	N07B A01	---
16.4 Hosta	Noskapin	R05D A07	---
16.5 Feber	Ibuprofen	M01A E01	Inte beredningar för parenteral administrering
	Acetylsalicylsyra	N02B A01	Inte till barn under 18 år
	Acetylsalicylsyra, kombinationer exkl. neuroleptika	N02B A51	Inte till barn under 18 år

	Paracetamol	N02B E01	
16.6 Beredning av injektionsvätska	Lösningar, spädningsvätskor och spolvätskor	V07A B	Sterilt vatten för injektion, natriumklorid för beredning av injektions- vätska
16.7 Tillfällig uttorkning	Kolhydrater	B05B A03	Glukos 50 mg/ml

(HSLF-FS 2020:75)

Bilaga 5

12345678

RECEPT

Patientens namn		Patienten har rätt till läkemedelsförmåner	
		Ja, sign.	Nej, sign.
Personnummer, samordningsnummer eller födelsedatum			
Särskilda upplysningar till apoteket			
Läkemedelsnamn		Får inte bytas ut, sign.	
Läkemedelsform		Med startförpackning, sign.	
Styrka (siffror)	Styrka (bokstäver)		
Mängd/behandlingstid (siffror)	Mängd/behandlingstid (bokstäver)		
Dosering, användning, behandlingsändamål		Villkoren för läkemedel med förmånsbegränsning är uppfyllda	
		Ja, sign.	Nej, sign.
		Subventioneras enligt	
		Får expedieras (bokstäver)	
		gång	
		Expedieringsintervall (bokstäver)	
Förskrivarens namn, yrke samt adress och telefonnummer till arbetsplats, förskrivarkod, arbetsplatskod			
Förskrivarens namnteckning		Första uttag måste göras före	
Utfärdandedatum		Giltighetstid om kortare än 1 år	

Apotekets noteringar

Bilaga 6

UTSKRIFT AV ELEKTRONISKT RECEPT

Patientens/djurägarens uppgifter	
Särskilda upplysningar till apoteket	
Läkemedels-/Hjälpmiddels-/Livsmedelsnamn, Läkemedelsform, Styrka	
Mängd	
Dosering, användning, behandlingsändamål	
Förskrivarens namn, yrke, adress och telefonnummer till arbetsplats, förskrivarkod, arbetsplatskod	
Utskrivet av (apotekets namn och ort), datum för utskrift	
Kontroll att utskriften stämmer överens med det elektroniska receptet datasignatur + signum	
Datum för utfärdande	Giltighet
Apotekets noteringar	

Apotekets noteringar

Bilaga 7

TELEFONRECEPT

Patientens namn eller djurägarens namn och djurägarens adress		Patienten har rätt till läkemedelsförmåner		
		Ja, sign.	Nej, sign.	
Personnummer, samordningsnummer eller födelsedatum				
Särskilda upplysningar till apoteket				
Läkemedels-/Hjälpmedels-/Livsmedelsnamn		Får inte bytas ut, sign.		
Läkemedelsform	Styrka	Mängd/behandlingstid		
Dosering, användning, behandlingsändamål		Villkoren för läkemedel med förmånsbegränsning är uppfyllda		
		Ja, sign.	Nej, sign.	
		Subventioneras enligt		
Djurslag:	Karenstid i dygn efter sista behandling för			
Djurets identitet:	Slakt	Mjök	Ägg	Honung
Förskrivarens namn, yrke samt adress och telefonnummer till arbetsplats				
Förskrivarkod, arbetsplatskod				
Datum och mottagande farmaceuts namnteckning				

Bilaga 8

Med särskilda läkemedel avses följande.

1. Läkemedel som innehåller narkotika, med undantag för de beredningar som anges i bilagan till Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2011:9) om kontroll av narkotika.
2. Läkemedel som innehåller kodein eller tramadol i enlighet med bilagan till LVFS 2011:9.
3. Läkemedel inom följande ATC-grupper:
 - A14A Anabola steroider
 - G03B Androgener
 - H01AC Somatropin, GH
 - B03XA01 Erytropoietin
 - B03XA02 Darbopoetin
 - B03XA03 Metoxi-polyetylglykol-epoetin beta
 - B03XA04 Peginesatid
 - B03XA05 Roxadustat
4. Läkemedel som får lämnas ut enligt en beviljad licens enligt Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2018:25) om licens om licensen avser ett läkemedel enligt 1-3 ovan.

Bilaga 9

Om endast ett läkemedel förskrivs snedstreckas tom ruta.

<h1>RECEPT FÖR DJUR</h1> <p>Gäller 1 år från utfärdandet om inte kortare tid anges här:</p>	Djurägarens namn och adress		
	Särskilda upplysningar		
1. Läkemedelsnamn			
Läkemedelsform	styrka	mängd/behandlingstid	Djurslag
Doserig, användning, ändamål	Djurets identitet		Får expedieras (bokst.)
		 ggr
			Exp. intervall (bokst.)
		Karensid i dygn efter sista behandling för	
		honung	mjök slakt ägg
2. Läkemedelsnamn			
Läkemedelsform	styrka	mängd/behandlingstid	Djurslag
Doserig, användning, ändamål	Djurets identitet		Får expedieras (bokst.)
		 ggr
			Exp. intervall (bokst.)
		Karensid i dygn efter sista behandling för	
		honung	mjök slakt ägg
Förskrivarens namn, yrke, telefon, tjänsteställe, adress			
Utfärdandedatum och förskrivarens namnteckning			

1

2

Bilaga 10

Specifikationer

Receptblankett (bilaga 5)

Format: A5

Papper: Finmatt, postpapper, cremegult 80g/m²

Tryck: Tvåsidstryck – likvänt

Tryckfärg: Grönt motsvarande PMS 340, en färg på båda sidor. Fält med tontryck 6 %

Teckensnitt: Arial Bold 12, Arial 7

Säkerhetsdetaljer: Den som fått i uppdrag att trycka dessa blanketter ska kontakta Läkemedelsverket för att erhålla information om säkerhetsdetaljer.

Receptblankett för utskrift av elektroniskt recept (bilaga 6)

Format: A5

Papper: Kaskad gul 80 g

Tryck: Ensidetryck

Tryckfärg: 2+0 färger. PMS 340 samt PMS 331

Teckensnitt: Arial Bold 12, Arial 7

Säkerhetsdetaljer: Den som fått i uppdrag att trycka dessa blanketter ska kontakta Läkemedelsverket för att erhålla information om säkerhetsdetaljer.

Receptblankett för telefonrecept (bilaga 7)

Format: A5

Papper: Finmatt, postpapper, vitt, 70 g/ m²

Tryck: Ensidetryck

Tryckfärg: Grön motsvarande PMS 340

Teckensnitt: Arial Bold 12, Arial 7

Receptblankett för djur (bilaga 9)

Format: A5

Papper: Finmatt, postpapper, cremegult, 80 g/ m²

Tryck: Tvåsidstryck - likvänt

Tryckfärg: Grön motsvarande PMS 340, en färg på båda sidor, fält med tontryck 6 %

Teckensnitt: HelveticNeue Condensed (Typ 1)

Bilaga 11

Förteckning över uppgifter som recept utfärdat i annat EES-land ska innehålla

Identifiering av patienten

- för- och efternamn (namnet ska vara utskrivet, inte initialer)
- födelsedatum

Kontroll av receptets giltighet

- datum för utfärdande

Identifiering av förskrivaren

- för- och efternamn (namnet ska vara utskrivet, inte initialer)
- yrkeskvalifikationer
- direkta kontaktuppgifter; e-postadress, telefon- eller faxnummer med utlandsprefix och landsnummer
- arbetsadress, även land ska anges
- namnteckning; handskriven eller elektronisk beroende på vilket medium som valts för att utfärda receptet

Identifiering av det förskrivna läkemedlet

- gängse benämning eller
- läkemedlets namn om
 - a) den förskrivna produkten är ett biologiskt läkemedel enligt definitionen i punkt 3.2.1.1 b bilaga I, del I, till Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel i lydelsen enligt kommissionens direktiv 2003/63/EG eller
 - b) förskrivaren ansett att det är nödvändigt av medicinska skäl; receptet ska då även innehålla en kortfattad motivering till varför det angivna läkemedlet måste expedieras samt
- läkemedelsform
- mängd
- styrka
- dosering